

NEVARNOST PLAZOV

Pozimi v gore z veliko mero spoštovanja

Tudi letošnja zima je radodarna s količino snega in vsi zimski navdušenci so komaj čakali, da se s smučmi ali peš zaženejo v bele strmine. V zadnjih dneh so snežne in vremenske razmere v naših gorah nepredvidljive. Predvsem zaradi starega in novega snega ter vetra.

✂ Vesna Levičnik

Snežni plazovi v Sloveniji zahtevajo največ žrtev. V povprečju vsako leto pod snegom umre ena do dve osebi. In kljub številnim opozorilom vedno znova, sploh pa zadnje dni, lahko opazimo številne zapise o krasnih razmerah na izjemno plazovitih območjih, kjer je samo splet srečnih okoliščin kriv, da se ni zgodilo kaj hujšega. »Sploh smo občutljivi za dogajanje na območju Zelenice, kjer vedno znova s strahom zremo v severna pobočja Begunjščice in jugovzhodno pobočje Spodnjega Plota ter kolone navdušencev, ki se v vseh razmerah podajajo proti Domu na Zelenici. Le malokdo pa se zaveda, da so plazovi na kratki trikilotrski razdalji od prelaza Ljubelj do kočice na Zelenici do zdaj zahtevali kar devet smrtnih žrtev,« so zapisali pri Planinski zvezi Slovenije, ki je pred kratkim povabila na Veliko planino, da bi na terenu predstavila pravila zimskega obiska gora.

Posamezniki, ki se ne zavedajo svojega početja

»Obisk zasneženih gora je za izkušene posameznike. Potrebno je znanje uporabe zimске opreme, kot so cepin in dereze, sicer sta lahko oba pripomočka smrtno nevarna. Vsak obiskovalec bi moral imeti plazovni trojček, turni smučarji plazovni nahrbtnik. Danes pa vidimo posameznike, ki se vzpenjajo na Viševnik, Grintovec, tudi na Triglav v derezicah oziroma verigah, s palicami v rokah ali pa z dvema cepinoma, enim cepinom in brez rokavic, kar je izredno nevarno početje. Takšni posamezniki se niti ne zavedajo, da so v nevarnosti in da s 'poučnimi' objavami na družbenih omrežjih v nevarnost spravljajo še druge. Zasnežene gore zahtevajo kompleksno osebnost, ki obvlada tehnične

pripomočke, ima znanje iz vremenslovja, orientacije, gibanja in nevarnosti v gorah. Predvsem pa ima veliko mero spoštovanja do gora in se zaveda, da ga bo gora počakala in se zna obrniti dva koraka pred vrhom,« je obiskovalcem gora na srce položil Matjaž Šerkezi, strokovni sodelavec Planinske zveze Slovenije in gorski reševalec.

Za obisk gora pozimi potrebujemo popolno zimsko opremo – cepin, dereze in čelado, ob obisku visokogorja tudi plazovni trojček. Pred vsako turo je treba preveriti stanje opreme, snežne razmere na območju, kamor se odpravljamo, in odprtost planinskih koč. »Seveda na verodostojnih kanalih, nikakor ne na družbenem omrežju,« opozori sogovornik. Poleg tehnične opreme za hojo v gore pozimi potrebujemo vso opremo kot za pot v gore v letnih, kopnih razmerah, dodatno pa še dobre zimске planinske čevlje, gamaše za zaščito pred vdorom snega v čevlje, kakovostna oblačila, ki ščitijo pred vetrom, mrazom in vlago ter imajo dobre izolacijske lastnosti. Potrebna je zaščita pred močnim soncem, ne pozabimo niti na rezervna oblačila in na dejstvo, da je pozimi dan krajši in da je večina planinskih koč zaprta, zaradi česar potrebujemo več tople tekočine in hrane v nahrbtniku. Ne pozabimo niti na zemljevid, čelno svetilko s polnimi baterijami, prvo pomoč ter alufolijo ali veliko črno vrečo za zaščito pred podhladitvijo. Najpomembnejša osnovna oprema za hojo v hribe pozimi je dobra zimska planinska obutev, je izpostavil Martin Šolar, podpredsednik Planinske zveze Slovenije in inštruktor planinske vzgoje.

Derezice neprimerne za zimске razmere v hribeh

Pohodne palice nam pozimi ponujajo dodatno oporo na snežni podlagi, v veliko pomoč so nam pri hoji v globokem snegu in tudi na zmrznjenem snegu, ko na nogah nimamo derez, pomembno pa je tudi, da so pozimi opremljene s širokimi krplicami in kovinsko konico. »Za obisk visokogorja so edina pravilna izbira 10- ali 12-zobe gorniške dereze. Razne derezice, verige in druge gumijaste izpeljanke, ki so pravi modni hit v zadnjih letih, sodijo v mesto in na bolj položne terene, saj nimajo prvih zob in niso primerne oziroma so lahko zelo nevarne za resnejše gorniške ture. Žal vidimo ljudi, ki uporabljajo derezice v visokogorju,

uporabljajo jih celo gorski tekači. Uporaba teh je že botrovala nesrečam, tudi s smrtnim izidom. Derezic v bistvu niti ne uvrščamo med pravo zimsko planinsko opremo,« je še opozoril inštruktor planinske vzgoje Šolar in prikal nevarnost derezic ob rabi na neustreznem terenu, saj se na strmini lahko snamejo s čevljev, kar povzroči zdr. »

Hoja v derezah je specifična

Tako kot nam je jasno, da se za zimski obisk gora toplo oblečemo in obujemo, nam mora biti jasno, da v nahrbtnik sodijo tudi 12-zobe dereze in klasični cepin, zraven pa tudi čelada. Z derezami si olajšamo hojo v zbitem in trdem snegu, na poledenih površinah pa edine preprečujejo zdr, medtem ko nam bo glavo obvarovala čelada. Do zdrsa lahko vseeno pride, učinkovito in hitro pa se lahko ustavimo le s cepinom. Opremo je seveda treba znati uporabljati, saj nam zgolj to, da jo imamo, ne zagotavlja varnejše hoje, kvečjemu smo lahko sami sebi nevarni,« je izpostavil strokovni sodelavec PZS in inštruktor planinske vzgoje Matej Ogorevc, ko je prikazal uporabo derez in cepina.

Velikost paščkov z derezami nastavimo že doma, na terenu pa jih nataknejo, še preden pridemo na za padec nevaren teren. Ko nataknejo dereze, vzamemo v roke cepin, ki ga pritrdimo s paščkom. »Hoja s derezami je specifična – korak mora biti nekoliko širši, stopala obrnjena navzven. Stopamo čim bolj pravokotno glede na podlago, da lahko vsi zobje odigrajo svojo vlogo. V primeru hoje po pobočju navzgor stopamo po dveh sprednjih zobeh. Pri hoji navzdol pa stopamo najprej na peto in nato na celo stopalo. Če je strmina prehuda, se s telesom obrnemo proti pobočju, sestopamo ponovno le po sprednjih dveh zobeh derez. Najbolj kritični so obrati med hojo, ko je treba biti še bolj previden, da se z derezo ne zataknejo v hlačnice in pademo. Ne glede na to pa moramo biti med hojo zbrani in vedno pripravljeni na padec. Tega lahko ustavimo le s cepinom, odreagirati pa moramo hipoma in se začeti ustavljati praktično takoj po padcu. A ker vaja dela mojstra, se teh mojstrov lahko na vsaki turi naučimo. Potrebujemo le nekaj metrov strmine z varnim iztekom in ustrezno opremo.«

Obvezna oprema gornika je plazovni trojček

Prav tako je obvezen del tehnične opre-

me vsakega gornika plazovni trojček (lavinska žolna, sonda in lopata). Vsakdo, ki se pozimi znajde v gorah, bi moral obvladati dvosmerni test plazovnih žoln, iskanje zasutega s plazovno žolno in odkopavanje zasutega. Trenutno je največja nevarnost kložastih plazov, ki so na celotnem območju držav alpskega loka najpogostejši vzrok za nesreče in smrt v gorah. »Kloža je trda, zbita plošča snega, ki se utrga, sproži že ob manjši obremenitvi – če kot planinec stopimo nanjo, če turni smučar nanjo zapelje – in se po njej zapeljemo po pobočju navzdol. Hitro dosežemo veliko hitrost in nam praktično ni rešitve. Klože so največja skrb tudi najizkušenejših planincev, kot so vodni-

ki, inštruktorji, gorski reševalci, saj jih je težko predvideti oziroma oceniti,« je še opozoril Šerkezi. ✕

Nasvet strokovnjaka

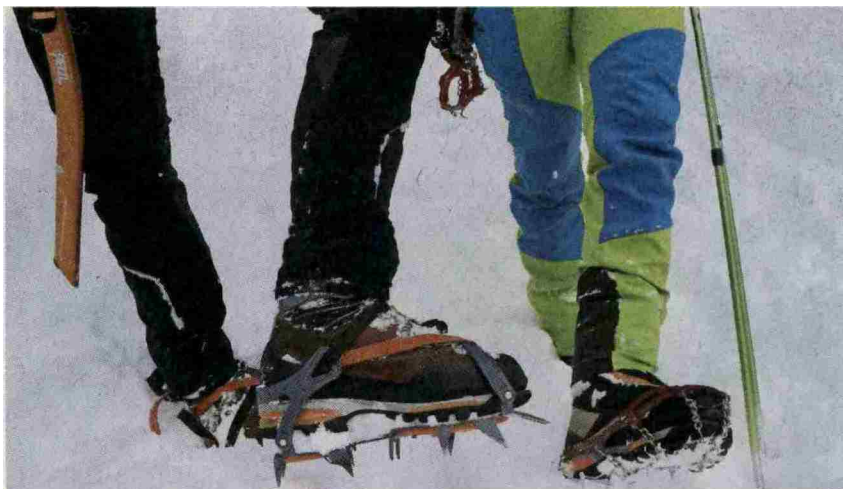
Matjaž Šerkezi glede plazov svetuje:

»Mesta, kjer je snega manj, so nevarna za proženje plazu kložastega snega, saj je v teh dneh prihajalo do izrazitih temperaturnih sprememb. Po podatkih Agencije RS za okolje se tendenca snežnih razmer v prihodnjih dneh ne bo bistveno spreminjala in bo sneg zaradi nizkih temperatur ostal suh. Snežna odeja se bo počasi stabilizirala, nevarna pa bodo ostajala predvsem mesta z napihanim sne-

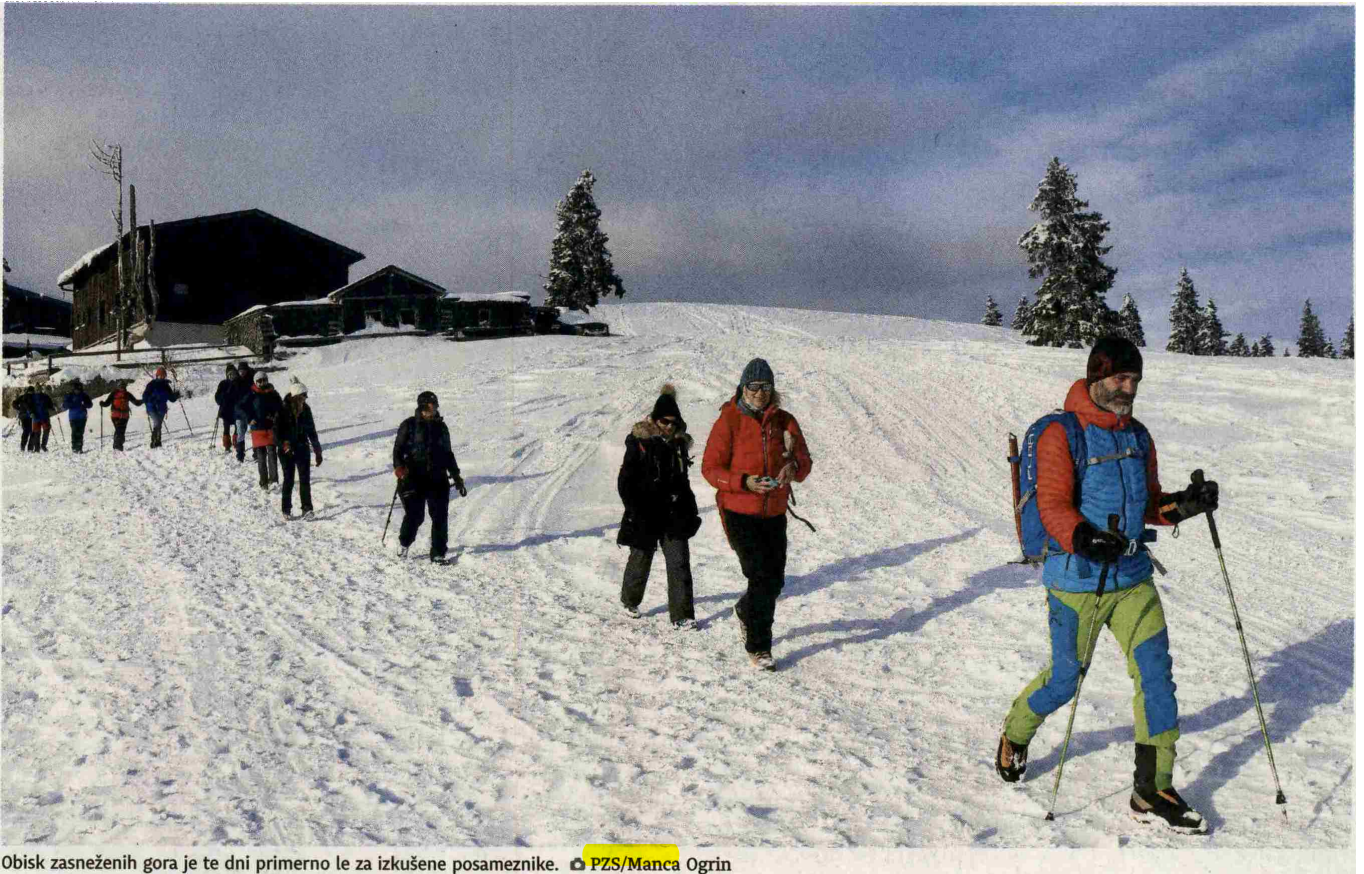
gom. Zaradi ponovnega sneženja, ki se pričakuje v nedeljo, se bo povečala tudi nevarnost snežnih plazov. Glede na plazovno napoved in tendenco snežnih razmer svetujemo, da se v prihodnjih dneh izogibamo sredogorja in visokogorja ter se odpravimo na vrhove, za katere je znano, da niso izpostavljeni snežnim plazovom, in še to po ustaljenih poteh (Pokljuka, planina Konjščica, Velika planina, Uršlja gora, Šmarna gora ...). V vsakem primeru pa imejte s seboj nahrbtnik s toplimi oblečili, kapo in rokavicami, čelno svetilko, prvo pomočjo, toplo tekočino in kakšnim priboljškom.«

Trenutno je največja nevarnost kložastih plazov, ki so na območju držav alpskega loka najpogostejši vzrok za nesreče in smrti v gorah. 📍 PZS/Manca Ogrin

Za obisk visokogorja so edina pravilna izbira 10- ali 12-zobe gorniške dereze (levo), mini dereze (desno) so na strmem terenu smrtno nevarne. 📍 PZS/Manca Ogrin

Obisk zasneženih gora je te dni primerno le za izkušene posameznike. [PZS/Manca Ogrin](#)